

Nr 153*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående meritvärdet av ungdomsledarskap.*

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nils-Eric Gustafsson* och *Thorsten Larsson* (I: 321) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Larsson* i *Borrby* och *Boo* (II: 323), har hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om prövning av frågan om aktivt ungdomsledarskaps meritvärde vid inträde till olika utbildningsanstalter samt om vidtagande av de åtgärder som därav för- anledes i enlighet med motionernas syfte.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 323.

Över motionerna har yttranden i vederbörlig ordning inhämtats från skolöverstyrelsen och 1960 års lärarutbildningssakkunniga.

Skolöverstyrelsen har anfört följande.

Skolöverstyrelsen delar motionärernas uppskattning av det fritidspedagogiska arbetets roll för de blivande lärarna och anser i likhet med motionärerna, att skälig hänsyn till sådan verksamhet skall tas vid intagning av sökande till olika utbildningsanstalter. Enligt gällande bestämmelser skall detta också ske vid intagning till folkskoleseminarierna (jfr SFS 1958: 427 29 § 3 mom.) samt till lärarhögskolornas klasslärarlinje (jfr SFS 1956: 138 10 § fjärde stycket) liksom vid tillsättning av tjänst (SFS 1962: 439 25 kap. 25 §), även om denna art av meritering normalt ej åsätts siffermässigt poängvärde. Att som motionärerna föreslagit tillgodoräkna sökande ett bestämt meritvärde för olika slag av aktivt ungdomsledarskap synes överstyrelsen f. n. svårligen kunna ske med hänsyn till det frivilliga ungdomsarbets mycket skiftande omfattning och inriktning i de enskilda fallen. Bättre förutsättningar för en säkrare bedömning av de i motionerna aktualiserade meritvärderingsfrågorna kan tänkas föreligga, när 1962 års ungdomsutredning, som har till uppgift att utreda hela frågan om ungdomsledarutbildning, framlagt resultaten av sitt arbete.

Med hänsyn till vad ovan anförts anser skolöverstyrelsen det lämpligast att vid intagning av sökande till lärarutbildningsanstalter hänsyn till aktivt ungdomsledarskap tills vidare tas enligt nu gällande bestämmelser.

1960 års lärarutbildningssakkunniga har anfört bl. a. följande.

Enighet torde råda om värdet av aktiva insatser inom det frivilliga ungdomsarbetet. Lärarna har som bekant här gjort betydelsefulla insatser. Såsom motionärerna framhåller bör fritidspedagogiska erfarenheter vara en

värdefull tillgång för den, som ämnar utbilda sig till lärare. Detta har beaktats vid fastställandet av bestämmelser för intagning till folkskoleseminarium. I 29 § 3 mom. stadgan för folkskoleseminarierna säges att man vid urvalet bland de inträdessökande jämväl skall ta hänsyn till »den erfarenhet, som sökande kan ha vunnit genom tjänstgöring som lärare eller genom deltagande i annat arbete bland barn och ungdom, folkbildningsarbete, socialt arbete eller annan praktisk verksamhet».

Vid behandlingen av ansökningshandlingar till folkskoleseminarium företages meritvärdering enligt av skolöverstyrelsen utfärdade anvisningar. Ett av de föreskrivna lämplighetsproven är en intervju, där man söker utörona bl. a. de sökandes tidigare deltagande i arbete bland barn och ungdom. Resultatet av intervjun åsättes ett siffermässigt meritvärde. På grundval av den samlade meritvärderingen upprättas en s. k. rankordningslista som ligger till grund för intagningsbeslut. Skolöverstyrelsen framhåller emellertid att urvalet icke får bli ett rent mekaniskt förfarande där man låter de matematiskt framräknade meritvärdena bli ensamt utslagsgivande. Olika omständigheter skall vägas mot varandra vid intagningen. Detta innebär att hänsyn skall tagas bl. a. till de av motionärerna framförda synpunkterna på värdet av fritidspedagogisk erfarenhet. Vid intagning till lärarhögskolas klasslärarlinje tillämpas ett system i stort sett liknande det vid folkskoleseminarium. För inträde till ämneslärarlinje och till praktisk lärarkurs har prövning av de sökandes lärarymplighet hittills icke företagits.

De sakkunniga anser att normer för en fast, siffermässigt angiven meritvärdering av verksamhet av den art, som motionärerna avser, icke gärna kan genomföras. Ett meritvärde, som huvudsakligen tar sikte på längden av sådan verksamhet kan inte anses rättvisande. Stora svårigheter skulle också uppstå då det gäller att till siffror översätta de ofta mycket varierande intyg om fritidspedagogisk eller annan verksamhet, som lämnas av inträdessökande. De sakkunniga anser därför att den skyldighet som för närvarande enligt ovan åberopade bestämmelser föreligger att ta hänsyn till deltagande i arbete bland barn och ungdom och i socialt arbete tills vidare får anses tillfyllest. De sakkunniga kommer att vid arbetet med stadgor för lärarutbildning överväga i vad mån de av motionärerna framförda synpunkterna skall beaktas vid utformandet av intagningsbestämmelser avseende lärare på samtliga stadier.

Utskottet ansluter sig helt till motionärernas uppfattning av det värde som aktivt ungdomsledarskap har för blivande fackpedagoger, arbetsledare och samhällsarbetare. I likhet med motionärerna anser utskottet att verksamhet som ungdomsledare måste vara en betydelsefull merit vid inträde till berörda utbildningsanstalter. Utskottet har emellertid också förståelse för de synpunkter som kommit till uttryck i yttrandena från skolöverstyrelsen och 1960 års lärarutbildningssakkunniga om svårigheten att fastställa ett siffermässigt meritvärde för aktivt ungdomsledarskap med hänsyn till det frivilliga ungdomsarbetets mycket skiftande omfattning och karaktär. Såsom framhållits i skolöverstyrelsens yttrande är frågan om ungdomsledarutbildningen föremål för uppmärksamhet av 1962 års ungdomsutredning. Enligt utskottets mening bör resultatet av ungdomsutredningens arbete avväktas innan ställning togs till de av motionärerna berörda frågorna.

Utskottet finner sig med hänsyn till det anförda icke böra tillstyrka bifall till föreliggande motioner och hemställer därför,

att motionerna I: 321 och II: 323 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 november 1964

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 156.